

FOTOGRAFIE

Scarlett Hooft Graafland weet als geen ander de zwaartekracht te tarten

De werkelijkheid verdwarrelt waar je bij staat, maar de fotograaf Scarlett Hooft Graafland trapt die met haar camera in een *split second* op haar staart. Er ontstaan dan nieuwe werkelijkheden.

Joyce Roodnat

DEN HAAG

Er is een blauwe hemel. Er is een vrouw. Er zijn drie bolhoeden. Één op haar hoofd, twee zweven surplace op haar ooghoogte. Dit is geen tekening, geen schilderij. Dit is een foto van een zoutvlakte in de Andes. Hij is precies midden op de dag gemaakt, toen de zon op zijn hoogst stond en de schaduw een cirkel trok om de voeten van de vrouw en twee cirkeltjes neerlegde onder de leviterende hoeden.

Dat bestaat niet, dat is onmogelijk. Die foto zal gefotoshopt zijn, knip-en-plakwerk op de computer. Dat bestaat wel, dat is mogelijk. Die foto is echt. Analoog gemaakt. Met een fotorolletje dat werd belicht toen fotografe Scarlett Hooft Graafland met haar camera toesloeg op het ogenblik dat de vorm van haar foto samenviel met de betekenis: de realiteit van de hitte op de zoutvlakte vervlocht zich met de droom van twee hoeden die in de lucht zweven, niet gestut door een menselijk hoofd.

Polar Bear, 2007.

In 1952 muntte Henri Cartier-Bresson, een aartsvader van de moderne fotografie, het begrip *moment décisif* - de fractie van een seconde die het verschil maakt tussen een goede en een matige foto. Met haar foto's rekt Scarlett Hooft Graafland het principe van het beslissende moment op naar een glimp van een wonder. Ze mikt op een onbestaanbaar beslissend moment dat zij toch laat bestaan en dan fotografeert. Kijk maar naar de *Pink Lady* met de bolhoeden, zie de man-in-pak die op blote voeten door de lucht holt, net boven de toppen van de rotsen. Foto's als deze herinneren aan schilderijen van Magritte. Maar Hooft Graafland is te opgewekt voor diens melancholieke, broeierige surrealisme.

De werkelijkheid verdwarrelt waar je bij staat, daar is het de werkelijkheid voor, dat houdt ze vast. Ze ensceneert elke foto, maar nooit als een statisch tableau vivant. Ze kiest nadrukkelijk voor vluchtigheid, voor iets wat zij met haar camera op zijn staart trapt in de split second die 'beslissend' heet. Ze combineert haar technische perfectionisme met haar teugelloze fantasie, schept dusdoende

Sweating Sweethearts, 2004. FOTO'S SCARLETT HOOFT GRAAFLAND

Pink Lady, 2015.

een nieuwe werkelijkheid en die fotografeert ze.

Uit elke foto in *Mesmerizing*, haar uitbundige expositie in Museum Panorama Mesdag, blijkt dat Hooft Graafland alles over heeft voor het moment dat ze zich indacht. Ze brengt het voor haar camera teweeg en het mag beslist niet onderdoen voor de bekende werkelijkheid. Ze maakt er geen geheim van hoe ze dat aanpakt. Met kunst-en-vliegwerk, bijvoorbeeld met een trampoline (uiteraard buiten beeld), maakt ze haar verlangen waar naar personages die de zwaartekracht tarten. Boven de skyline van Ankara fotografeert ze een gestroomlijnde vrouw die een landend vliegtuig tegemoet vliegt. Een man in een witte pyjama wordt wolk met de wolkjes.

Overmoedige engel

Magisch in die reeks is *Wedding Dress*, met een vrouw in bruidstoilet. Op die foto is de opwaartse beweging weg. Ik zie een tuimeling uit de hemel naar de aarde, uit de wolk tule steekt alleen een rechterbeen. Een ander zal iets anders zien, ik bespeur een overmoedige engel.

Hooft Graafland maakt meer dan vliegfoto's. Haar verbeelding dirigeert haar naar de stille leegte van zand- en zoutwoestijnen, naar prairies, hooggebergte

Recensie Fotografie

Scarlett Hooft Graafland: *Mesmerizing* is t/m 31 augustus te zien in Museum Panorama Mesdag, Den Haag. Info: panorama-mesdag.nl ●●●●●

en het poolgebied. Daar strijkt ze neer om in nauwe samenwerking met de bevolking indrukwekkende visioenen te creëren. Soms kritisch, zoals het zelfportret in de ijsberen huid op een smeltende ijsvlakte. Soms grappig: in de woestijn reduceert ze twee Arabische mannen en een kameel tot hun contouren door ze in te pakken in een allesbedekkend roze sluier. Soms ook is ze mild, zoals de foto waar op een dorre vlakte twee Jemenitische vrouwen, zwarte zuilen in chador, zich naar elkaar overbuigen voor een neuswrijfkus. Dat dreigt wat tam te worden, ware het niet dat ze boven de hoofden een uitwaaiierende pluizenbol borduurde. Want dat doet Hooft Graafland ook, sommige foto's voorziet ze van borduursel met vrachten stipjes en spatjes. Die brengen beweging, emotie, de opwinding van siervuurwerk.

De geborduurde foto's hebben een derde dimensie. Bekijk ze per reproductie, in een boek of op een scherm, en je doet ze tekort. Hooft Graafland maakt haar foto's in het echt en in het echt komen ze tot hun recht. Dan ontdek je details (let altijd op de gezichten, ook als ze bijna onzichtbaar zijn) en grapjes, ook met de foto's zonder borduursel. Dan ontplooit zich hun reliëf. Dan geven haar foto's zich prijs.